

УДК 687.016:687.12

ДОСЛІДЖЕННЯ ХУДОЖНЬО-КОМПОЗИЦІЙНИХ ХАРАКТЕРИСТИК СИНТЕЗУ
МИСТЕЦТВ «СРІБНОГО СТОЛІТТЯ» НА ОСНОВІ СЦЕНІЧНИХ ОБРАЗІВ
«РУСЬКИХ СЕЗОНІВ» ДЯГІЛЄВА

Студ. І.О. Руденко, гр. МГДк-2-18

Науковий керівник к.т.н. доц.Н.В.Чуприна¹

Науковий керівник доц. Давиденко І.В.

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. *Мета* – дослідження сценічних костюмів «Руських сезонів» С.П.Дягілєва в контексті мистецтва модерну першої половини ХХ століття.

Завдання – аналіз історичного та мистецтвознавчого контексту в формуванні сценічних костюмів до руського балету в Парижі на початку 20-х років; використання наукових методів для систематизації знань та обґрунтування результатів дослідження. Рекомендації для подальшого практичного використання в сферах творчої діяльності митців. Впровадження результатів дослідження у створення колекції одягу, за мотивами художніх ескізів та костюмів вибраного періоду.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єкт дослідження – вдосконалення художньої виразності та пластики форм жіночого одягу для урочистих заходів. Предмет дослідження – художні ескізи костюмів до балету, виконані Л. Бакстом, Н. Гончаровою, П. Пуаре та О. Бенуа.

Мета та засоби дослідження. Для дослідження інформаційних джерел використано літературно-аналітичний метод; для аналізу робіт художників - візуально-аналітичний метод, системно-структурний аналіз; для структурування моделей колекції.

Результати дослідження. Руський балет Дягілєва (фр. Ballets russes) - балетна антреприза, заснована діячем театру і мистецтва Сергієм Павловичем Дягілєвим. Зросла з «Руських сезонів» 1908, функціонувала протягом 20-ти сезонів аж до його смерті в 1929 році. Користуючись великим успіхом за кордоном, особливо у Франції та Великобританії, мала значний вплив не тільки на хореографію, а й на розвиток світового мистецтва в цілому.

Запропонований підхід до систематизації головних, художньо – композиційних рішень балету 20-х років ХХ століття, дає змогу реально оцінити актуальність і взаємозв'язок моди та балету і зробити прогнозування на роки вперед. Такий новий підхід, що відповідає вимогам часу, базується на розробках дослідників МГТУ ім. Косигіна Козлової Т.В та Ільчевої О.В у своїй монографії вчені запропонували вербальну хронологічну таблицю «Віхи Століття», в якій суспільно значущі події співвідносять з подіями-відгуками в індустрії моди і доповнюють хронологію відповідними колекціями. Такий аналітичний матеріал може бути використано дизайнерами при проектуванні окремих ліній одягу або колекцій для масового ринку. Також, порівняння яскравих особливостей балету і моди у часі, дозволяє наочно уявити розвиток і перетворення форм сучасного костюма.

Головними ознаками при створенні сценічних костюмів було наслідування половецьких, східних та античних мотивів. Основними засобами виразності сценічних костюмів був колір, орнамент тканини, незвичні фактури матеріалів, які поєднувалися з вільними силуетами і розкривали образи головних героїв на сцені. Ескізи до балетних вистав самі по собі залишаються тим театральним атрибутом, який перебуваючи на перетині різних жанрів, має естетичну цінність на рівні мистецького твору , навіть відокремлений від матеріального підґрунтя - одягу. Ескізи театрального костюму до вистав «Руських сезонів» існують самостійно і розширюють свою прикладну функцію, доводячи, що одночасно можуть бути визначним та самодостатніми.

Вплив східної культури на творчість дизайнерів сценічних костюмів не обмежувався механічним перенесення крою, копіювання фактур та малюнків на європейський одяг. У всій естетиці костюмів «Руських сезонів» простежується лише запозичення, розвиток і переосмислення східної естетичної традиції на рівні концепції. Малюнок треба розглядати як квінтесенцію мистецтва та моди. Костюми «Руського балету» сприяли зміні реальному житті жінки, звільнення її тіла від корсета, надали їй велику рухливість. Дизайнери і художники текстилю й донині згадують і розігрують варіації на тему «Руських сезонів». Модельєри повертаються до образів яскравою екзотики, мотивами фольклору, до росіян, індійських або арабських традицій орнаментики. Вони майстерно варіюють культурними формами Сходу, поєднуючи його з Заходом. Під прапором російських художніх традицій відбулося об'єднання європейської та російської культур.

За допомогою системно-структурного аналізу було виділено геометричні форми, лінії, пропорції, метро-ритмічну та статико-динамічну організацію. Виведено знаки-символи майбутньої колекції одягу. Трансформація цих елементів в одяг доцільна з точки зору вдосконалення пластики форми та художньої виразності майбутніх колекцій.

Наукова новизна та практичне значення проведеного дослідження полягає в поєднанні основних характеристик мистецтва модерну з театральними ескізами митців, а також у перенесенні головних особливостей ліній та форм в об'ємно-просторове художнє проектування моделей одягу.

Висновки. На сьогоднішній день, класичні інституції театру, опери і балету зберігають канонічні традиції духовних цінностей і видовищної краси, але потребують сучасного реформування. Тільки через поєднання і переосмислення існуючих шляхів, цитування творчих здобутків минулого можливо віднайти нові рішення в питаннях сучасного костюма та наукових досліджень в сфері моди. Модельєри, творчість яких знаходиться на перехресті культур і синтезу соціальних запозичень, спроможні створити унікальний стиль. Прикладом є поєднання ідеології класичного театру, та естетики костюмів російського балету епохи французького раннього модерну. Таке дослідження акумулює в собі мистецтвознавчий та аналітичний напрям у сфері моди. Саме тому, запроваджений підхід до аналізу конкретного історичного періоду складає принципово нове бачення одягу як такого і буде слугувати основою до подальшої роботи в творчих сферах діяльності.

Ключові слова: театр, мода, балет, діалог культур, цитатність моди, культурні запозичення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ніколаєва Т. В. Тектоніка формоутворення костюма [Текст] : навчальний посібник / Т. В. Ніколаєва. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: Арістей, 2008. - 340 с.
2. Бернадська Д.П. Феномен синтезу мистецтв в сучасній хореографії : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства : 17.00.01. / Д. П. Бернадська ; Київський національний ун-т культури і мистецтв. – К., 2005. – 20 с.
3. Комиссаржевский Ф. Ф. История костюма / Ф. Ф. Комиссаржевский. – М.: Современный литератор, 2000.– 496 с.
4. Косарева Е.А. Мода XX века. Развитие модных форм костюма. – СПб.: Издательство «Петербургский институт печати», 2006. – 468 с.
5. Барт Р. Система моды. Статьи по семиотике культуры / Р. Барт ; пер. с фр. вступ. ст. и сост. С. Н. Зенкина. — М. : Изд-во им. Сабашниковых, 2003. — 512 с